OVER DE MUUR

Internationale praktijken in de aanpak van dak- en thuisloosheid bij jongeren

caritasrapport

Vlaanderen

Colofon

Brussel, maart 2018

© Caritas Vlaanderen vzw

Liefdadigheidsstraat 39

1210 Brussel

www.caritas.vlaanderen

Verantwoordelijke uitgever

Dominic Verhoeven

Hoofdredactie

Thijs Smeyers

Redactie

Jasminka Poppe (Caritas)

Robbie Stakelum (FEANTSA)

Illustraties

Laura Janssens

Druk

Licap

Guimardstraat 1

1040 Brussel

OVER DE MUUR

Internationale praktijken in de aanpak van dak- en thuisloosheid bij jongeren

INHOUDSTAFEL

A Omgevingsanalyse 8

Inleiding 8
Huisvesting 8
Thuis- en dakloosheid bij jongeren 9
Winteropvang 10
Thuislozenzorg 10
Verborgen dakloosheid in Londen 10

B Goede praktijken 12

Crisisopvang 12
Crisisopvang specifiek gericht op jongvolwassenen 12
Veilige dag- en nachtopvang in twee leeftijdsgroepen 13
Transitwoningen 15
Innovatieve projecten om dak- en thuisloosheid bij jongeren tegen te gaan 15
Focus om vaardigheden te ontwikkelen die kinderen en jongeren sterker maken 18
Verschillende methodieken die de gezinssituatie willen herstellen 19
Tijdelijke woning gekoppeld aan ondersteuning 23
Proefwonen voor jong en oud 24
Intergenerationele uitwisseling 26
Transitional Housing 27
Flexibiliteit door geconventioneerd huren 28
De overgang van jeugdzorg naar de samenleving makkelijker maken 29
Wooneenheden op voormalig sportveld 33
Daklozen bouwen flexibele minihuizen 35
Duurzame huisvesting 37
Housing First for Youth 37
Community Land Trust 40
Kleine wooneenheden om de spiraal van uitsluiting te doorbreken 42
Eén centraal meldpunt zowel voor jongeren als volwassenen 44
Het Jongerenloket in Rotterdam 44
Centraal Onthaal voor volwassenen 45

C Beleidsaanbevelingen 46

Beleidsaanbevelingen gericht op dak- en thuisloosheid bij kinderen en jongeren 46
Uitzetting vermijden door snelle begeleiding 46
Geen uithuiszetting van kinderen 46
Specifieke crisis- en daklozenopvang voor gezinnen en jongeren 47
Opzetten van Housing4Youth 47
Regionaal actieplan en database met beschikbaar aanbod 47
Voorbereiding op alleen wonen en verdere begeleiding 47
Algemene beleidsaanbevelingen 48
Uitbreiden van het sociaal objectief 48
Automatisering van de Vlaamse huurpremie 48
De installatiepremie als hulpmiddel 48
Een huurwaarborg afgestemd op wie het moeilijk heeft 48
De uitrol van een anti-discriminatie-strategie 49
Europees perspectief 49
Aanbevelingen van FEANTSA 49
Ratificeren van artikel 31 van het herzien Europees Sociaal Handvest 49

D Literatuurlijst 50

VOORWOORD

Dak- en thuisloosheid bij jongeren is nog steeds een onderbelicht fenomeen. Studies in de laatste jaren zijn evenwel duidelijk: de situatie voor sommige jongeren ís kritiek. Dankzij die studies komt er langzaamaan meer en meer aandacht voor dit probleem. Aandacht die nodig is: op het terrein wijst de groter wordende groep dakloze jongeren en thuisloze gezinnen op een structureel probleem.

Met het voorliggende Caritas-rapport willen we bijdragen aan oplossingen die broodnodig zijn. We vertrekken daarbij van een beperkte omgevingsanalyse, waarbij we recente studies aan elkaar koppelen. Vooral de Nulmeting Dak- en Thuisloosheid (2014) is daarbij een aangewezen leidraad.

Vervolgens geven we een overzicht van praktijken uit binnen- en buitenland die tot goede resultaten leiden. Die evidence-based methodieken kunnen ook bij ons oplossingen bieden voor jongeren in dak- en thuisloosheid. We vertrekken daarbij vanuit de initiatieven binnen ons eigen Europese Caritas-netwerk. We zijn echter zeer dankbaar om daarnaast ook gebruik te mogen maken van de expertise van de Europese koepel van daklozenorganisaties, FEANTSA , in het bijzonder van Robbie Stakelum, stafmedewerker FEANTSA YOUTH.

Eindigen doen we met beleidsaanbevelingen voor (politieke) beleidsmakers op verschillende niveaus. Als middenveldorganisatie vinden we het belangrijk om de sector te inspireren met nieuwe praktijken, maar zonder structurele veranderingen zullen we blijven dweilen terwijl de (brand)kranen open staan. Enkel preventieve en structurele maatregelen kunnen werkelijke verandering brengen in de strijd tegen dak- en thuisloosheid bij jongeren en in de strijd tegen armoede in het algemeen.

A OMGEVINGSANALYSE

Inleiding

Hoge huisvestingskosten vormen voor bijna de helft van de Europese jongeren een obstakel. Kwetsbare jongeren hebben het vaak nog moeilijker om te voorzien in betaalbare en kwaliteitsvolle huisvesting. Zo hebben de helft van de dak- en thuisloze jongeren een verleden in de jeugdzorg of groeiden ze op in armoede.[1]

De moeilijke zoektocht naar kwaliteitsvolle en betaalbare huisvesting kent heel wat redenen. Jongeren ondervinden drempels in de overgang naar volwassenheid, hebben het financieel moeilijk om een woning te huren of worstelen met voorwaarden die vanuit de sociale zekerheid opgelegd worden.[2] Jongeren die niet kunnen rekenen op steun van thuis, die jonge vluchteling of migrant zijn of die geconfronteerd worden met een verslavingsproblematiek zijn extra kwetsbaar.[3]

Huisvesting

Europese jongeren besteden gemiddeld meer dan 40% van hun inkomen aan huisvesting. In 2015 was 47% van de 20 tot 27-jarigen financieel overbelast door de huisvestingskosten.[4]

Jonge mensen tussen 20 en 29 jaar oud, financiële overbelasting door huisvestingskosten (in %, in 2015)
d.w. z. spendeert meer dan 40% van hun beschikbaar inkomen aan huisvesting

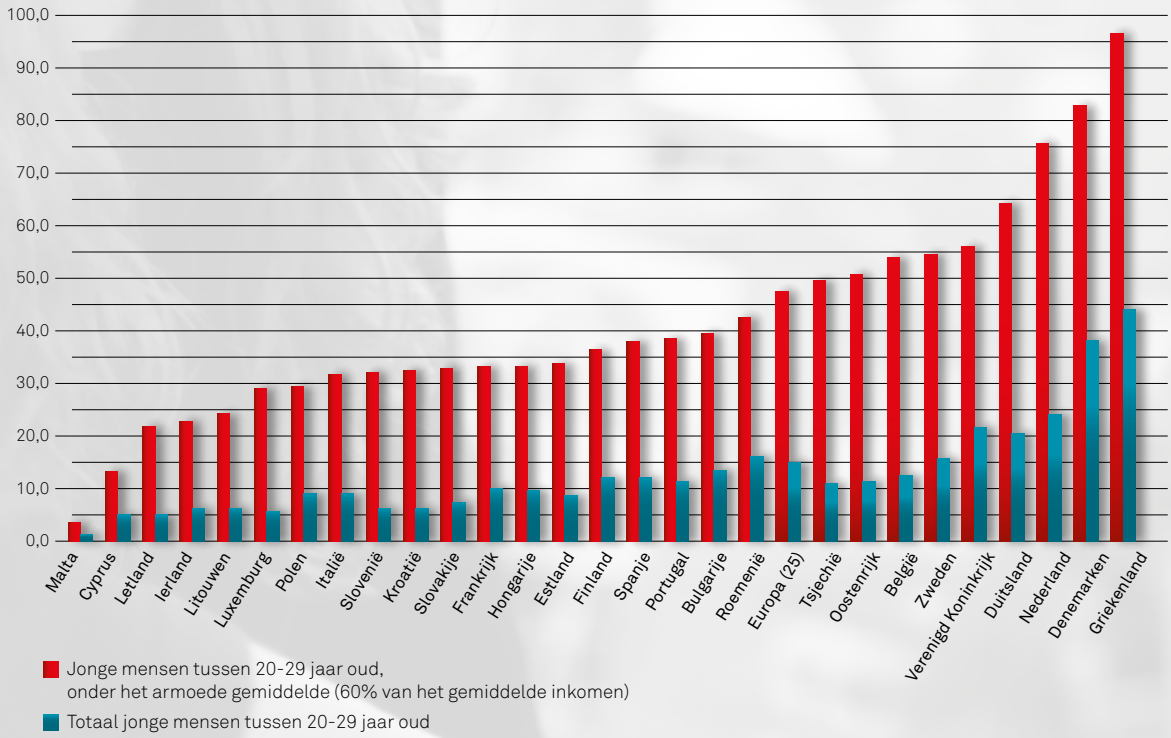

Thuis- en dakloosheid bij jongeren

Uit de Nulmeting dak- en thuisloosheid (2014) blijkt dat 90% van de vorderingen tot uithuiszetting veroorzaakt worden door achterstallige huishuur. De uithuiszettingen vinden voor 49% plaats in centrumsteden en bij 8% van de vorderingen tot uithuiszetting betreft het een jongere onder de 25 jaar.[5]

De begeleiding die vanuit sociale dienstverlening, zoals een OCMW of een CAW aangeboden wordt, is cruciaal om uithuiszetting en bijgevolg dak- en thuisloosheid bij jongeren te vermijden. We stellen echter vast dat in 57% van de vorderingen het OCMW niet op de hoogte is van de vordering of van het verdere verloop van de situatie.[6] Onvoldoende begeleiding bij de uithuiszetting leidt in de praktijk dan ook vaak tot dak- en thuisloosheid.

Een kwart van de thuislozen is jongvolwassen. In absolute cijfers telden de onderzoekers 1.375 thuislozen tussen de 18 en 25 jaar . Zo'n 200 van hen verbleven voordien in de jeugdhulp. Heel wat jongvolwassenen die de instelling verlaten proberen eerst zelfstandig te wonen en wanneer dat niet lukt, belanden ze vaak in de thuislozenzorg.[7]

Gebruikers van diensten in %
Cijfers Nulmeting dak- en thuisloosheid (2014)

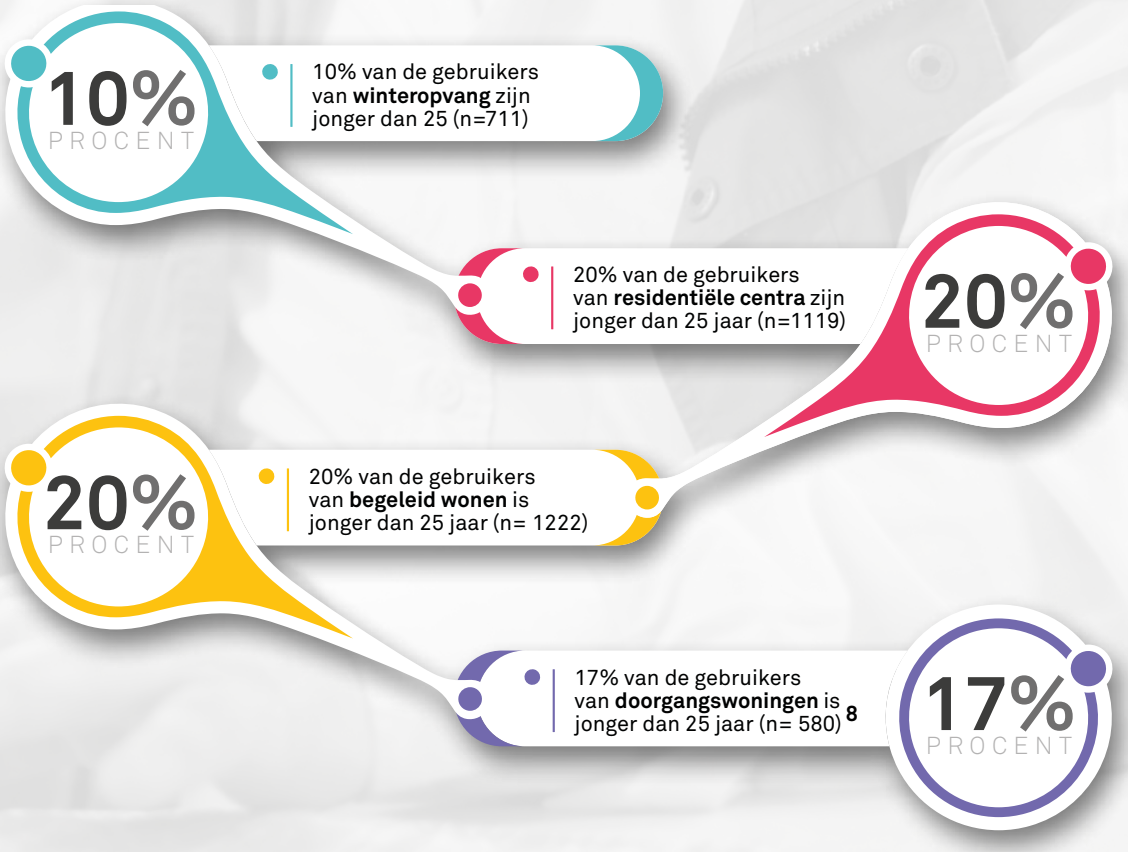

Winteropvang [9]

In het kader van de Nulmeting dak- en thuisloosheid werden 711 cliënten boven de 16 jaar geregistreerd in de verschillende winteropvangcentra in Vlaanderen. Daarnaast verbleven er tijdens de bevragingsperiode 53 kinderen in de winteropvang.

De cijfers zijn enigszins verkleurd, aangezien niet elke aanvraag voor winteropvang wordt goedgekeurd. In de periode van de bevraging werden 593 weigeringen geregistreerd wegens te weinig plaats. Vooral in Gent waren heel wat weigeringen, 333 dak- en thuislozen konden niet terecht in de Winteropvang.[10]

Thuislozenzorg

Thuislozenzorg in Vlaanderen wordt opgedeeld in enerzijds begeleid zelfstandig wonen en anderzijds residentiële thuislozenzorg. Tijdens de Nulmeting werden in de thuislozenzorg van de CAW's 2439 cliënten en 1096 vergezellende kinderen geregistreerd[11]. In 1 op 5 gevallen betrof het jongvolwassenen tussen de 18 en 25 jaar.

Verborgen dakloosheid

Mensen die verborgen dakloos zijn kunnen geen plaats benoemen die ze als 'thuis' beschouwen, maar ze leven niet op straat. Vaak verblijven ze bij vrienden ('sofa surfing') of in krakerspanden. Ze zijn niet te vinden in statistieken en ontvangen geen hulp. Ze bevinden zich in precaire situaties, ook al beschouwen ze hun eigen situatie niet als gevaarlijk wanneer ze verblijven bij een vriend of vriendin. Rond verborgen dakloosheid zijn momenteel geen cijfers in Vlaanderen of België, maar we weten zeer goed weten dat het fenomeen bestaat.

> *"Hidden homelessness of verborgen dakloosheid is een dagelijkse strijd om je in de buitenwereld te gedragen alsof er niks aan de hand is terwijl je vanbinnen constant met de bezorgdheid moet omgaan dat je geen eigen huis hebt."* [12]

In Londen zijn er ongeveer 225.000 jongeren tussen de 16 en 25 jaar die verbleven in een tijdelijke, soms onveilige plaats bij gebrek aan een eigen thuis. Eén op de vijf jongeren verbleef er langer dan één maand bij één of meerdere vrienden. Slechts 1 op 5 jongere zocht hulp bij een lokale dienst, 20% daarvan wordt terug weggestuurd zonder effectieve hulp of bijstand. Ondersteunende diensten rond dak- en thuisloosheid blijken er nog te weinig bekend.[13]

Eindnoten

1. https://www.kennisplein.be/Documents/Koen%20Hermans%20jongeren%20daklоosheid.pdf
2. https://www.kennisplein.be/Documents/Koen%20Hermans%20jongeren%20daklоosheid.pdf
3. Via Housing Solutions for Vulnerable People (2017) FEANTSA
4. EU-SILC 2016, EUROSTAT
5. Nulmeting dak- en thuisloosheid 2014, Hermans & Meys
6. Nulmeting dak- en thuisloosheid 2014, Hermans & Meys
7. Nulmeting dak- en thuisloosheid 2014, Hermans & Meys
8. https://www.kennisplein.be/Documents/Koen%20Hermans%20jongeren%20daklоosheid.pdf
9. Nulmeting dak- en thuisloosheid 2014, Hermans & Meys
10. De bevragingsperiode liep van 15 januari 2014 tot en met 31 januari 2014
11. Nulmeting dak- en thuisloosheid 2014, Hermans & Meys
12. Hidden Homelessness in London, LONDONASSEMBLY, September 2017
13. Hidden Homelessness in London, LONDONASSEMBLY, September 2017

B GOEDE PRAKTIJKEN

Crisisopvang

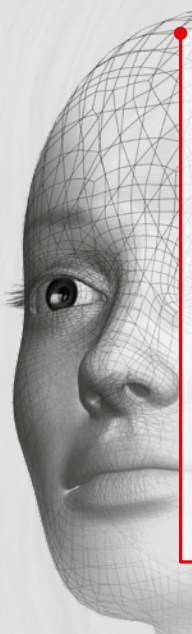

Wie?
T-Plataan, TriviumLindenhof

Wat?
Organisatie voor (jeugd)hulpverlening.
Ze bieden ambulante hulpverlening, dagbehandeling, residentiële zorg en crisisopvang aan

Waar?
Mathenesserlaan 261, Rotterdam, Nederland

Capaciteit?
Eén woning

Website?
www.triviumlindenhof.nl

Crisisopvang specifiek gericht op jongvolwassenen

De Plataan is een crisisnachtopvang, gehuisvest in een klassieke woning, waar dakloze jongvolwassenen van 18 tot 23 jaar terecht kunnen. De Plataan is voor jongeren het startpunt van een nieuw begin. Dit gebeurt door het bieden van op de cliënt afgestemde begeleiding binnen een veilige omgeving. Aanmelden voor de Plataan gebeurt bij het Jongerenloket en zij controleren of je in aanmerking komt voor de Plataan.

Tijdens het verblijf in de Plataan (maximaal 6 weken) wordt er samen met een ambulante hulpverlener gewerkt naar een passende vervolgplek toe. Tijdens het verblijf word je een slaapplek toegewezen en worden ontbijt- en avondmaaltijden verzorgd. Verder kan gebruik worden gemaakt van de aanwezige faciliteiten. Denk hierbij aan computers, televisie en de wasruimte. Het verblijf en de begeleiding gebeurt in een huiselijke omgeving.

Vanuit een positieve kijk en oplossingsgerichte visie wordt een gestructureerde en veilige omgeving aangeboden. Naast onderdak wordt begeleiding afgestemd op jouw specifieke zorgbehoefte. Tijdens de begeleiding staan jouw krachten en mogelijkheden centraal met als doel om de regie over het eigen leven weer op te pakken.

De opvang in Rotterdam is opgedeeld volgens doelgroep, rekening houdend met geslacht, jongere of volwassene, verslavingsproblematiek, vluchteling,...
Contactgegevens: 088/89 28 215 of t-plataan@triviumlindenhof.nl

Wie?
T-Plataan, TriviumLindenhof

Wat?
Organisatie voor (jeugd)hulpverlening.
Ze bieden ambulante hulpverlening, dagbehandeling, residentiële zorg en crisisopvang aan.

Waar?
Op verschillende locaties in de regio's Rijnmond en Zuid-Holland Zuid, Nederland

Capaciteit?
In Rotterdam: 's Gravenzandseweg 288B en 290 te Hoek van Holland (4-12 jaar)
Kleiweg te Rotterdam (4-12 jaar)
Vlinderveen te Spijkenisse (12-18 jaar)

In Regio
Zuid-Holland Zuid: Besarstraat te Dordrecht (4-12 jaar)
Maaskant-erf te Dordrecht (12-18 jaar)

Website?
www.triviumlindenhof.nl

Veilige dag- en nachtopvang in twee leeftijdsgroepen

Wanneer (een van de) ouders ziek wordt en niet meer voor de kinderen kan zorgen, of als er veel ruzie is waardoor kinderen of jongeren niet meer veilig thuis kunnen wonen en opvang door familie of anderen in hun netwerk niet mogelijk is, kan crisisopvang een (tijdelijke) oplossing bieden.

Crisisopvang bestaat uit zeven dagen per week bieden van veilige dag- en nachtopvang, in combinatie met begeleiding door een ambulante hulpverlening. In een periode van vier weken wordt in overleg met alle betrokkenen intensief gezocht naar een oplossing voor de situatie die is ontstaan. Sommige locaties hebben een noodbed voor een nacht of een weekend.

Voor wie?

Crisisopvang is voor kinderen van vier tot twaalf jaar en voor jongeren van twaalf tot achttien jaar die niet veilig thuis kunnen wonen en acute hulp nodig hebben.

Werkwijze

Crisisopvang is snel beschikbaar, meestal dezelfde dag nog. Vrijwel direct nadat een gezin met de crisishulp te maken krijgt, starten de gesprekken met de ouders en kind of jongere: "Hoe is de situatie ontstaan, welke problemen worden ervaren en welke oplossingen zijn er

mogelijk om hiermee om te gaan?" De crisisopvang wordt gebruikt om veranderingen in gang te zetten en snel een nieuw perspectief te vinden, zoals met wat extra hulp snel weer terug naar huis, bij familie of pleeggezin gaan wonen of een plek vinden in een van de andere voorzieningen van TriviumLindenhof.

Duur

Crisisopvang duurt niet langer dan vier weken. In sommige gevallen kan de crisisopvang worden verlengd. Dit is het geval wanneer een kind of jongere is aangemeld voor vervolghulp, maar nog wacht op een plaats.

Contactgegevens: Voor meer informatie kan je bellen naar het telefoonnummer van TriviumLindenhof 088/8928800 of via de site kan je ook je vragen doorsturen.

Transitwoningen

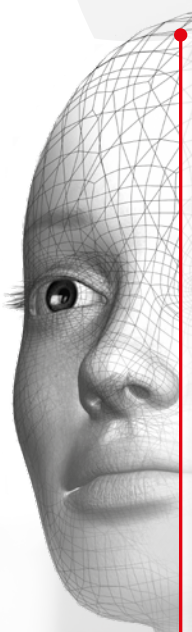

Wie?
YMCA London South West

Wat?
Erkende liefdadigheidsorganisatie die werkt in Zuid-West,
Zuid en Oost-Londen en die grootste aanbieder is van huisvesting

Waar?
Zuidwest-, Zuid en Oost-Londen, Groot-Brittannië

Capaciteit?
4 Hostels met meer dan 500 bedden
Y : Cube, 36 appartementen
Supported Loggings bij gastgezinnen
30 mYPads
Winteropvang voor 12 mensen

Website?
http://www.ymcalsw.org

Innovatieve projecten om dak- en thuisloosheid bij jongeren tegen te gaan

YMCA is een erkende liefdadigheidsorganisatie die werkt op heel wat domeinen zoals gezondheidszorg, welzijn, kinderen, jeugd, gezinswerk, woningen, ondersteuning en advies,... YMCA gelooft dat elke persoon recht moet hebben op een veilige plaats om te verblijven. Dak- en thuisloosheid kan namelijk iedereen overkomen.

> *"YMCA stelt mensen in staat om hun volle potentieel te ontwikkelen. Geïnspireerd door en trouw aan de christelijke waarden creëert YMCA ondersteunende, inclusieve en energieke gemeenschappen waar jongeren echt thuishoren en kunnen openbloeien."*

Hostels

Wonen gaat niet alleen om het geven van een warme en droge ruimte maar ook om je ergens thuis te voelen. Mensen die in de hostels terechtkomen zijn vaak op zoek naar aangepaste ondersteuning en een veilige plek om te verblijven. Het gaat om het bieden van een leefruimte die veilig is en die het individu ondersteunt, zodat je kan groeien. Deze accommodatie is eenvoudig maar schoon, warm en comfortabel.

De toegang tot deze hostel gebeurt via doorverwijzing door één van de onderstaande organisaties. De duur van het verblijf varieert van minimum 1 maand, gemiddeld 18 maanden tot maximum 2 jaar. Iedere bewoner krijgt ondersteuning van een hulpverlener.

Contactgegevens: Voor meer informatie kan je een mailtje sturen naar info.wimbledon@ymcalsw.org of info.surbiton@ymcalsw.org

Y : Cube

Heel wat jongeren ervaren moeilijkheden met het vinden van een betaalbare en kwaliteitsvolle woning. Y : Cube probeert een oplossing te bieden op deze problematiek.

Het project biedt betaalbare starterswoningen aan voor jongeren die niet in staat zijn om de eerst stap op de woonladder te zetten of die de hoge kosten op de private huurmarkt niet kunnen betalen. Y : Cube biedt accommodatie aan van hoge kwaliteit die op een snelle manier gebouwd werd en die goedkoper is dan de traditionele bouwtechnieken.

Het eerste project opende in Mitcham, Zuid-West Londen in september 2015. Het is een modulair systeem met aparte woningen voor middellang gebruik. Er zijn 36 appartementen die gehuurd kunnen worden aan 65% van de lokale huurprijzen, gebaseerd op het huurbedrag van de lokale huisvestingsuitkering.

De Y : Cube eenheden zijn een schaalbare oplossing omdat ze kunnen worden aangepast (modulair) en geïnstalleerd op groenvelden. Origineel was het plan van het project om te verhuren aan particulieren die uit een noodhypotheek kwamen. Het project werd toen uitgebreid naar jongeren die uit de beschermingsdiensten kwamen, maar ook voor studenten en gezinnen die zich in moeilijke situaties bevinden.

De huurovereenkomst is voor een periode van 3 tot 5 jaar. Het project dient om mensen voor een middellange termijn te helpen door betaalbare woningen aan te bieden.

Contactgegevens: Voor verdere informatie contacteer je Simon Tanner via simontanner@ymcalsw.org, T:020 8339 7336, M:07809 110844

Supported Loggings

In samenwerking met the Royal Borough of Kingston ontwikkelden zij samen met YMCA deze 'supported loggings'. Dit is een huisvestingsregeling voor jongeren van 16 tot 25 jaar die nog studeren of net gestart zijn met werk en door verschillende omstandigheden niet meer bij (een van) hun ouders kunnen verblijven.

De jongeren in die leeftijdsperiode zijn net op dat moment in een belangrijke levensfase (studies afwerken, werk vinden of net aangevat,...) en hebben een extra houvast nodig. Het gastgezin probeert deze rol zoveel mogelijk over te nemen.

> *"Het Supported Loggings-schema heeft mij erg goed geholpen. Het heeft me stabiliteit gegeven die ik nodig had om mijn studies af te maken. Mijn gastgezin heeft me heel erg geholpen en waren erg meegaand."*

Gastgezinnen ontvangen £100/week aan huur die door de jongere zelf of door YMCA betaald wordt, afhankelijk van de financiële situatie van de jongere. Er wordt veel zorg besteed aan het matchen van gastgezinnen met jongeren. De duur van het verblijf zelf kan voor een aantal maanden zijn tot maximum twee jaar.

Contactgegevens: Voor meer informatie contacteer je Natasha Price via 020/85 446 661

mYPads

Heel wat jonge mensen die een jeugdinstelling hebben verlaten, zijn niet in staat om het enorme bedrag die ze moeten betalen voor een woning op tafel te leggen. Om te reageren op deze nood ontwikkelde YMCA Walthamstow mYPads-containereenheden die zijn omgezet in betaalbare woningen.

In juni 2012 werden de eerste twee prototype woningen neergezet op de site 'Forest Road'. Voordat de containereenheden effectief in gebruik werden genomen hebben eerst het personeel en enkele bezoekers de containereenheden getest en goedgekeurd.

Er zijn 10 mYPads beschikbaar voor de inwoners van Walthamstow die ze moeten huren aan 30% van hun minimumloon. Het is de bedoeling dat ze na dit verblijf de accommodatie kunnen verlaten met een voltijdse job, in staat zijn om alleen te gaan wonen en al wat centjes hebben kunnen sparen.

Daarnaast beschikt YMCA over 20 mYPads voor jonge werkende mensen die niet meteen in staat zijn om op de privémarkt te huren en een risico hebben om dak- en thuisloos te worden. Inwoners in deze mYPad worden niet ondersteund en betalen een iets hogere huurprijs. Per drie maanden wordt de woonnood van de jongere geëvalueerd met de al dan niet verlenging van het verblijf, tot maximaal één jaar.

Contactgegevens: Voor meer informatie kan je een mailtje sturen naar info@ymcaeastlondon.org.uk of telefoneren naar 020/85 094 600

Wie?
Caritas Vilnius

Wat?
Opvang voor kinderen en jongeren die tijdelijk niet meer bij hun ouders kunnen wonen

Waar?
Vilnius, Litouwen

Website?
http://www.vilnius.caritas.lt/veikla/apgyvendinimas.html
http://www.visusventujuvaikai.lt/

Focus om vaardigheden te ontwikkelen die kinderen en jongeren sterker maken

Caritas Vilnius biedt tijdelijke opvang aan kinderen en jongeren die omwille van verschillende redenen niet meer bij hun ouders kunnen wonen. De begeleiding, die ze naast de huisvesting aanbiedt, zet in op het versterken van kinderen. Wanneer het mogelijk is, proberen ze het kind terug in contact te brengen met de ouders, of wanneer contact moeilijk blijft, bereiden ze hen voor op het zelfstandig leven.

De centrale opdracht is huisvesting voorzien voor het kind of de jongere. Er is een woning alleen voor jongens en daarnaast één voor de meisjes. Elke opvangplaats beschikt over een team van maatschappelijk werkers en zijn daar voortdurend aanwezig.

Caritas heeft uitdrukkelijk gekozen om jongeren onder te brengen in een huis omdat ze die huiselijke sfeer vaak niet gekend hebben (verblijf in instelling, geen vaste woonplaats,...). Daarnaast leren hulpverleners de jongeren om hun sociale vaardigheden te ontwikkelen, hen te motiveren om naar school te gaan en hun andere capaciteiten in de verf te zetten.

Opvang voor meisjes

Op dit moment wonen er in het huis meisjes die tussen de 10 en 19 jaar. De opvang wordt niet meteen beperkt in de tijd maar het is wel de bedoeling om de meisjes zoveel mogelijk voor te bereiden op het volwassenen leven, hen te helpen waar nodig naar het zoeken van een gepaste opleiding of een job.

Opvang voor jongens

In het huis waar de jongens verblijven varieert de leeftijd tussen 12 en 18 jaar. De hulpverleners willen de jongens zo goed mogelijk op weg helpen om hun leven terug op de rechte sporen te krijgen, ze helpen hen met school, leren wat het is om samen te leven met andere mensen rondom hen.

Contactgegevens: Voor meer informatie kan je een mailtje sturen naar vspnamai@takas.lt

Wie?
TriviumLindenhof

Wat?
Organisatie voor (jeugd)hulpverlening.
Ze bieden ambulante hulpverlening, dagbehandeling, residentiële zorg en crisisopvang aan

Waar?
Op verschillende locaties in de regio's Rijnmond en Zuid-Holland Zuid, Nederland

Capaciteit?
Ruim 50 locaties, circa 600 medewerkers en jaarlijks wordt er hulp geboden aan meer dan 2.500 kinderen, jongeren en ouders

Website?
www.triviumlindenhof.nl

Verschillende methodieken die de gezinssituatie willen herstellen

Om in aanmerking te komen voor hulp van TriviumLindenhof heb je een doorverwijzing nodig van een professional uit één van de wijkteams of jeugdteams van je gemeente of van je huisarts of medisch specialist. De hulp die TriviumLindenhof aanbiedt is heel divers.

Dagbehandeling 12 jaar en ouder

Wanneer het niet zo goed gaat op school, je regelmatig conflicten hebt of problemen hebt thuis, is de dagbehandeling een uitweg. De hulpverleners helpen jou om je problemen op te lossen en te werken aan nieuwe vaardigheden. Er is aandacht voor wie je bent, waar je tegenaan loopt en voor wat jij met je leven wilt.

Voor wie?

Dagbehandeling bestaat uit individuele en groepsbegeleiding van jongeren van twaalf tot achttien jaar op een locatie voor dagbehandeling. Dit gebeurt na schooltijd of overdag wanneer de jongere niet meer naar school gaat. Daarnaast begeleidt een ambulant hulpverlener ouders en jongeren bij het verbeteren van de gezinssituatie.

Werkwijze

Tijdens de dagbehandeling begeleiden en stimuleren de pedagogisch medewerkers je om nieuwe vaardigheden te leren. Om je daarbij te helpen kun je verschillende vaardigheidstrainingen volgen zoals een sociale vaardigheidstraining, weerbaarheidstraining, training omgaan met agressie enzovoort.

Duur

In de praktijk komen jongeren gemiddeld een jaar naar de dagbehandeling. De hulp wordt beëindigd als voldoende vooruitgang is geboekt en het gezin verder kan zonder hulp. Soms blijf een ambulant hulpverlener nog enige tijd bij het gezin betrokken.

Leefgroep jongere jeugd

Thuis gaat het niet goed, misschien is er vaak ruzie, voel je je onveilig of kom je regelmatig in de problemen. Bij TriviumLindenhof kan je voor een bepaalde tijd wonen in je eigen kamer, samen in een huis met andere kinderen. Pedagogische medewerkers kunnen je helpen om nieuwe vaardigheden te leren en je leven op orde te krijgen. Er is aandacht voor wie jij bent, waar je tegenaan loopt en voor wat jij met je leven wilt.

Voor wie?

Als de opvoeding thuis te veel problemen geeft, kunnen kinderen soms niet meer bij hun ouders wonen. Met de leefgroepen jongere jeugd biedt TriviumLindenhof hulp en een tijdelijke woonomgeving aan kinderen van 4 - 12 jaar en begeleiding aan de ouders thuis.

Werkwijze

Leefgroepen jongere jeugd bieden een tijdelijke woonomgeving met dag- en nachtverblijf voor kinderen tussen de vier en twaalf jaar. Het doel van de hulp is om de gezinssituatie op zo'n manier te verbeteren dat kinderen weer helemaal thuis kunnen gaan wonen. Voor kinderen die niet meer bij hun ouders kunnen wonen, biedt de behandelgroep een overbrugging naar een andere woonplek, waar zij langdurig kunnen verblijven.

Er zijn vier leefgroepen voor jongere jeugd. Bij twee groepen voor kinderen van 4 - 12 jaar, wordt in nauwe samenwerking met de ouders gewerkt aan terugkeer naar huis. Dit zijn groepen Samen Thuis (Rotterdam) en de Systeemgroep (Hoek van Holland).

Bij de twee andere groepen voor kinderen van 4 - 12 jaar dient het verblijf als overbrugging naar een andere woon- en behandelingssituatie. Dit zijn de Perspectiefgroep (Hoek van Holland) en de Meander (Dordrecht).

Leefgroep oudere jeugd

Voor wie?

Leefgroepen bieden een tijdelijke woonomgeving aan jongeren die problemen hebben met hun gedrag en ontwikkeling. Daarnaast bieden zij hulp bij het verbeteren van de gezinssituatie, zodat het contact tussen ouders en jongere verbetert en thuis wonen weer mogelijk is. Als dit niet het geval is helpen de hulpverleners de jongere op weg naar zelfstandig wonen. Er is 24 uur per dag begeleiding aanwezig.

> *"Overdag ga je naar school of je werk , 's avonds of in het weekend kun je sporten, werken in een bijbaantje of afspreken met vrienden of familie. Om je goed te begeleiden krijg je een eigen mentor. Samen maak je plannen en afspraken."*

Werkwijze

Je komt te wonen in een huis in een gewone woonwijk met andere jongeren. Er is een programma met vaste momenten om samen te eten of leuke activiteiten te doen. Je kunt vaardigheden leren zoals koken, leren omgaan met geld, leren hoe je omgaat met volwassenen of hoe je vrienden maakt. De begeleiders helpen jou en je ouders bij het weer naar huis gaan of, als dat niet mogelijk is, bij het op jezelf gaan wonen. Ook dan helpen ze je om het contact met je ouders zo positief mogelijk te houden.

Duur

Dat loopt sterk uiteen. Soms gaan jongeren na een half jaar weer naar huis, soms duurt dat langer. Als een jongere niet naar huis gaat, kiezen de begeleiders voor een vorm van hulp waarbij toegewerkt wordt naar zelfstandig wonen.

Gezinshuis

Gezinshuizen (dit kan in het eigen huis zijn of een huis van TriviumLindenhof) bieden voor kortere of langere tijd onderdak, begeleiding en zorg aan kinderen tussen de vier en achttien jaar. Een gezinshuis functioneert zoveel mogelijk als een “gewoon” gezin en biedt warmte, structuur en veiligheid. Kinderen kunnen er eventueel een aantal jaren blijven wonen en opgroeien in een omgeving die snel vertrouwd voor ze zal worden. Een (echt) paar verzorgt de opvoeding en de begeleiding.

Voor wie?

Kinderen en jongeren tussen de vier en achttien jaar die voor een langere periode behoefte hebben aan onderdak, verzorging, opvoeding en begeleiding. Zij komen hiervoor in aanmerking als duidelijk is dat de eigen ouders, familieleden of andere mensen uit het netwerk voor langere tijd niet meer in staat zijn om de kinderen zelf te verzorgen en op te voeden.

Fasehuis

Met het fasehuis wil TriviumLindenhof hulp en begeleiding bieden aan jongeren ter voorbereiding op zelfstandig wonen.

In een fasehuis leer je met de begeleiding om stap voor stap zelfstandig te worden. Er zijn fasehuizen met begeleiding door een team van pedagogische medewerkers en fasehuizen met begeleiding door een in- of naastwonende mentor. Het fasehuis is voor jongeren van zestien tot twintig jaar, die niet langer thuis kunnen- of willen wonen of die eerst op een andere residentiële locatie hebben gewoond. Jongeren wonen gemiddeld een anderhalf jaar in een fasehuis.

Kamertraining en begeleid wonen

Deze vorm van begeleiding is gericht op jongeren van 16 tot 20 jaar die vanwege een problematische thuissituatie niet thuis kunnen wonen en waarvoor plaatsing in een behandelgroep

of fasehuis niet (meer) aan de orde is. Als jongere doe je een aantal dingen reeds zelfstandig, maar helemaal op eigen benen staan is nog een flinke stap te ver.

Je woont op een kamer in een van de woonhuizen, samen met enkele andere jongeren. Je woont zelfstandig, maar krijgt als ondersteuning een eigen mentor. Bij kamertraining is de begeleiding intensiever dan bij begeleid wonen. Je ouders worden begeleid door een ambulant hulpverlener.

De begeleiding bij zelfstandig wonen duurt gemiddeld een jaar. Als je naar een eigen woning verhuisd bent, kun je nog een half jaar begeleiding krijgen van een ambulant hulpverlener.

Contactgegevens: Op de website van TriviumLindenhof vind je via een citymap makkelijk de verschillende locaties en contactgegevens per gemeente.

Wie?
CEMO (Centre d'Education en Milieu Ouvert) i.s.m. OCMW Sint-Gillis

Wat?
KAP (Kots Autonomes Provisoires), doorgangswoningen met ondersteuning

Waar?
Sint-Gillis en Elsene, België

Capaciteit?
10 volledig uitgeruste doorgangswoningen

Website?
http://www.cemoasbl.be/

Tijdelijke woning gekoppeld aan ondersteuning

Heel wat jonge mensen worden geconfronteerd met familiale -en/of persoonlijke problemen die soms in extremis kunnen leiden tot dak- en thuisloosheid. Het is heel moeilijk om vandaag op je eentje een tijdelijke maar kwalitatieve woning te vinden. CEMO probeert hier jongvolwassenen in te ondersteunen.

CEMO (Centre d'Education en Milieu Ouvert) beschikt over tien volledig uitgeruste doorgangswoningen. Deze woningen bevinden zich in drie gebouwen: twee in Sint-Gillis en één in Elsene. Het project biedt een autonome en tijdelijke woning aan in combinatie met educatieve en psychosociale ondersteuning om de jongeren te ondersteunen (op vlak van werk, onderwijs, familiale problemen) en samen proberen ze zijn of haar toekomst uit te stippelen.

> *"Ik kon niet langer verblijven in het huis van mijn vader toen ik 18 was. Ik had niet genoeg geld en verbleef tijdelijk bij een vriend. Ik ben heel blij met de kans die ik van CEMO gekregen heb!"*

De jongeren betalen maandelijkse een huurprijs van 470 euro voor een appartement en 370 euro voor een gedeeld kot, kosten inbegrepen. Het doel is om hen zelfstandig te leren worden en hen voor te bereiden op de toekomst.

Jongeren krijgen drie maanden onderdak in één van de woningen, maar kan in uitzonderlijke omstandigheden verlengd worden met 3 maanden tot maximaal één jaar, net zoals bij doorgangswoningen van een OCMW.

Contactgegevens: Je kan contact opnemen door een mailtje te sturen naar cemo@cemoasbl.be of door te bellen naar volgend nummer 02/533 05 60

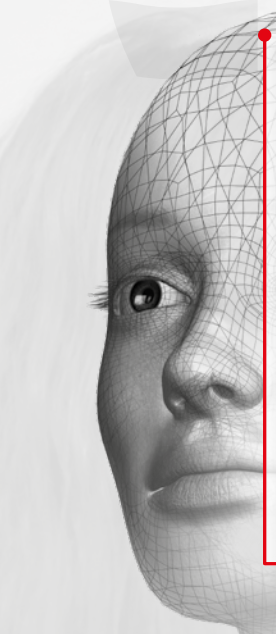

Wie?
Gemeente Groningen, woningcorporaties en zorginstellingen

Wat?
Proefwonen helpt mensen voor wie zelfstandig wonen nog moeilijk is

Waar?
Groningen, Nederland

Capaciteit?
Staat niet vast, naar gelang het aantal sociale woningen die er zijn

Website?
www.proefwonengroningen.nl of het rapport via
https://www.yumpu.com/nl/document/view/19944820/weer-op-eigen-benen-limor/20

Proefwonen voor jong en oud

Proefwonen helpt mensen voor wie zelfstandig wonen nu nog moeilijk is. Gemeente, woningcorporaties en zorginstellingen hebben de handen ineengeslagen om een kwetsbare groep bewoners de kans te geven een eigen huishouden te voeren. Daarbij gaan ze uit van de eigen verantwoordelijkheid van de bewoner.

De aspirant-bewoner tekent een afsprakencontract met de woningcorporatie en een zorginstelling. Als de bewoner de afspraken - waaronder verplichte woonbegeleiding en andere noodzakelijke zorg - nakomt, krijgt hij/zij de woning na een jaar proefwonen op eigen naam.

De doelgroep is gericht op mensen die voor hun onderdak afhankelijk waren van instellingen voor maatschappelijk opvang, waar er meestal meer dan een jaar wachten is. Corporaties waren bereid huurwoningen beschikbaar te stellen. Instellingen verplichten zich de nieuwe huurders zodanig te ondersteunen dat tenminste:

- De woonlasten worden betaald;
- Het huishouden fatsoenlijk gevoerd wordt;
- De omgeving in goeden doen blijft.

In een eerste fase ging de corporatie (d.i. een woningbouwvereniging- of stichting) als volgt te werk: de corporatie verhuurt een woning aan de cliënt, de cliënt sluit een begeleidingscontract met de instelling en de instelling garandeert afdoende ondersteuning van de huurder. Alle corporaties in de stad bepalen zelf of het zelfstandig huisvesten van een cliënt haalbaar is en wijzen binnen zes maanden een woning toe.

"Voor mij is Proefwonen dan ook een uitkomst. Het gaat goed, ik heb geen schulden gemaakt en ben dat ook niet van plan. Mijn begeleidster komt nu eens in de twee weken. We lopen alle woonaspecten dan langs, van schoonmaken tot financiën. Zij wil overigens de begeleiding stopzetten. Het is trouwens meer dan begeleiding, we gaan bijvoorbeeld samen winkelen." (meisje, 18 jaar)

In een tweede fase beslist de zorginstelling zelf of de cliënt toe is aan zelfstandig wonen, het huurcontract wordt voor een jaar op naam van de instelling gezet en, als de cliënt zich gedraagt als een goede huurder, daarna op naam van de cliënt. Er volgt nog wat nazorg, de zorginstelling gaat ertussenuit en de cliënt gaat als gewone huurder verder. Met een succeskans van 95% zijn de afgelopen jaren honderden sociaal kwetsbare personen (waaronder ook jongvolwassenen) aan een zelfstandige woonruimte geholpen met het eerste jaar daarin begeleid door zorginstellingen. De spreiding is door alle wijken met corporatiebezit en zonder dat deze huisvesting opgemerkt wordt door andere bewoners.

"De kenmerk van deze methodiek, namelijk het bieden van huisvesting, is het welkom heten en condities regelen die tot een grote kans van slagen leiden." (hulpverlener)

"Ik ben heel blij met Proefwonen. De kans dat jongeren met wie ik werk er daadwerkelijk in slagen om zich uiteindelijk zelf te redden in hun eigen huis is enorm vergroot. Proefwonen geeft me bovendien de mogelijkheid jongeren snel te laten doorstromen. Daarmee is de kans dat ik ze onderweg kwijtraak kleiner geworden." (hulpverlener)

Contactgegevens: Wanneer je vragen hebt over Proefwonen Groningen stuur je best een mailtje naar info@woonurgentie.nl.

Wie?
Ospitalita' Solidale, Dar Casa, Communita Progretto cooperatieven en Arci Milano

Wat?
Huisvesting gekoppeld aan vrijwilligerswerk

Waar?
Milaan, Italië

Capaciteit?
31 appartementen met gemeenschappelijke ruimten

Website?
www.arcimilano.it

Intergenerationele uitwisseling

In Milaan huisvest men 23 jongeren tussen de 18 en 30 jaar in gerenoveerde en bemeubelde sociale woningen ten Noorden en Zuiden van Milaan, waar net in die buurten heel wat ouderen zorgnoden hebben.

Om die grote zorgnood te kunnen opvangen moeten de jongeren naast de huisvesting die ze krijgen, in ruil minstens 10 uur per maand de ouderen vrijwillig helpen en bijstaan in zorgnoden.

Naast de huisvesting die ze krijgen moeten ze in ruil minstens 10 uur per maand de ouderen vrijwillig helpen en bijstaan in zorgnoden. Op die manier dragen de jongeren bij tot het welzijn van de ouderen en brengen ze terug leven in de buurt.

In ruil voor hun vrijwilligerswerk krijgen ze een betaalbare huurprijs (370 euro per maand). Tijdens het verblijf wordt er daarnaast gewerkt aan de toegang tot de arbeidsmarkt of tot een opleiding van de jongere. Ze krijgen ook ondersteuning om zelfstandig te leren worden op vlak van huisvesting en werk. Het verblijf is onbeperkt in de tijd.

Contactgegevens: Je neemt best contact op telefonisch via 02/843041 of via een mailtje naar milano@arci.it

Wie?
Transitional Housing

Wat?
Tijdelijke overgangswoningen

Waar?
USA

Capaciteit?
Afhankelijk van het aantal beschikbare woningen

Website?
www.transitionalhousing.org

Transitional Housing

Transitional Housing of 'overgangswoningen' is een tijdelijke huisvesting voor mensen die onverwacht dakloos geworden zijn, maar die wel aan het werk zijn ('werkende armen'). Door het bieden van een tijdelijke huisvesting willen ze de situatie van mensen terug veranderen en samen met hen een permanente en duurzame woning vinden op de huizenmarkt.

Deze tijdelijke woning helpt mensen om hen uit een slechte leefomgeving te halen door hen ondersteuning te bieden na een crisissituatie (thuis- en dakloosheid, verslavingsproblematiek, huiselijk geweld,...). De duur van het verblijf kan starten vanaf twee weken tot twee jaar, naar gelang de individuele situatie. De huizen worden beheerd door not-profit-organisaties.

Contactgegevens: Wanneer je vragen hebt over Transitional Housing, kan je via de site vragen doorsturen naar de organisatie.

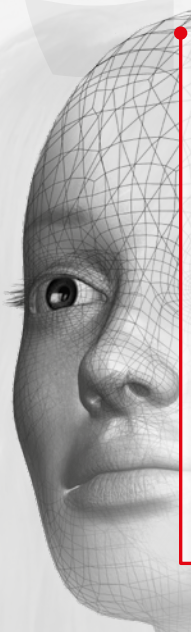

Wie?
SURSO (Service d'Urgence Sociale)

Wat?
Wooneenheden gekoppeld aan een ondersteuningsplan voor dak- en thuisloze jongeren tussen de 18 en 25 jaar

Waar?
Mulhouse, Frankrijk

Capaciteit?
40 wooneenheden

Website?
https://www.societe.com/societe/service-d-urgence-sociale-403274707.html

Flexibiliteit door geconventioneerd huren

In 2010 creëerde SURSO (Service d'Urgence Sociale) het 'Logis Jeunes'-project met 40 wooneenheden voor dak- en thuisloze jongeren tussen de 18 en 25 jaar. Naast de woonzekerheid biedt de organisatie ook een ondersteuningsplan aan voor de jongeren.

De betaling van de huur is flexibel naar gelang het financieel vermogen van de jongvolwassenen. De jongeren betalen een minimumprijs wanneer ze een inkomen hebben. Beschikken de jongvolwassenen niet over voldoende middelen, dan moeten ze zelfs geen huur betalen. Dit komt neer op het geconventioneerd huren en maakt het project erg toegankelijk voor jongeren die geen stabiel inkomen hebben. Het is een systeem waarbij men vrijwillig over een langere periode een lagere huurprijs aanvaardt en verhuurt aan mensen die niet zelfstandig de volledige huurprijs kunnen betalen. In ruil hiervoor krijgt de verhuurder een financiële tegemoetkoming van de overheid.

Een lokale stichting (Abbé Pierre) voorziet daarnaast in de financiering van meubelen om de plek te kunnen inrichten. Het verblijf is meestal voor 1 à 2 jaar, maar er wordt vooraf geen einddatum vooropgesteld om geen extra druk te creëren.

Contactgegevens: Voor verdere informatie kan je bellen naar dit nummer: 03/895 605 55

Wie?
Vzw Jeugddorp

Wat?
Opvang en begeleiding aan jongeren die in aanraking zijn gekomen met jeugdhulp

Waar?
Bonheiden en Puurs, België

Capaciteit?
Studio 16 kan 8 meisjes opvangen
Kaizen heeft 8 studio's en 11 appartementen
Huis KaJac biedt plaats voor 4 jongeren

Website?
www.jeugddorp.be

De overgang van jeugdzorg naar de samenleving makkelijker maken

Jeugddorp biedt opvang en begeleiding aan jongeren die zich in een problematische opvoedings- en leefsituatie bevinden en dus het risico lopen om dak- en/of thuisloos te worden. Jongeren krijgen ondersteuning in combinatie met huisvesting.

Jeugddorp wil een stabiele en veilige leefomgeving creëren door dit op maat van de jongere te organiseren. Het aanbod en de gehanteerde methodieken maken dat jongeren en hun gezin kansen krijgen om sterker in de samenleving te staan. De toegang tot Jeugddorp is enkel mogelijk na een verwijzing door de Jeugdrechtbank of door het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg.

Vandaag zijn er zo'n 53 jongeren in begeleiding en wordt er reeds gewerkt met een wachtlijst van 3 à 4 maanden wachttijd. Via het JAC probeert men de jongere die op de wachtlijst staat al min of meer te begeleiden en/of voor te bereiden op de hulpverlening.

Studio 16 is een trainingsplek voor kamerwonen. In dit huis kunnen 8 meisjes van 16 tot 20 jaar verblijven. De jongvolwassenen krijgen een eigen studio met keukenblok om zo het zelfstandig leven onder de knie te krijgen. Er wordt samen met de jongere gewerkt rond verschillende basisvaardigheden, zodat je meer zelfstandigheid krijgt op het gebied van huishouden (koken, wassen, kuisen), administratie, vrije tijd, school, werk,... etc.

Jeugddorp zorgt voor de nodige ondersteuning, maar laten de jongeren zoveel mogelijk vrij om zelf situaties te ervaren en beslissingen te kunnen nemen. Er wordt gekeken naar welke

krachten en zorgen de jongere heeft, om van daaruit samen doelstellingen te kunnen formuleren en een individueel traject te kunnen starten. Het team van begeleiders bestaat uit een hoofdbegeleider en contextbegeleiders, die instaan voor zowel individuele begeleiding als begeleiding in de context. De organisatie betrekt niet alleen de ouders, maar ook andere belangrijke personen uit de omgeving van de jongeren.

Vanuit Studio 16 kan men doorgroeien naar begeleid zelfstandig wonen. Wanneer je bijvoorbeeld een woning op het oog hebt, zal Jeugddorp via CBAW je hierin verder begeleiden. Er is ook de mogelijkheid om terug te keren naar huis of te gaan samenwonen met vriend of vriendin. Er wordt gezorgd voor de nodige nazorg wanneer je hier vertrekt.

"Niet altijd gemakkelijk in de groep, er werd ook veel van mij gevraagd door begeleiding. Toch voelde ik mij gesteund, en er was wel altijd iemand waar ik terecht kon."

"Ik krijg de nodige ondersteuning bij emotionele en praktische zaken."

"Gemotiveerde begeleiders die kijken naar onze kwaliteiten en helpen bij het spreiden van onze vleugels en het ondersteunen bij het vliegen."

Kaizen werd door Jeugddorp in januari 2014 opgericht en baseert zich op het Housing First-principe. Samen met enkele hulpverleners heeft men jongeren die vroeger in Studio 16 verbleven, opgebeld om te vragen hoe het ging en of het begeleid wonen geholpen heeft om een stabieler leven op te bouwen als jongvolwassene. Het viel op dat het met heel wat jongeren eigenlijk niet zo goed ging. Jongeren die de jeugdhulp op hun 18 jaar moeten verlaten, worden op dat moment los gelaten terwijl begeleiding wel nog opportuun kan zijn op die leeftijd.

Kaizen probeert net die focus te leggen op jongeren tussen 18 en 25 jaar. Deze jongeren hebben in de meeste gevallen recht op een leefloon en via een samenwerkingsverband tussen Kaizen en enkele omliggende OCMW's, draagt het OCMW ook een stukje bij in de verblijfskost van de jongere. Meer dan 50% van de jongeren worden financieel gesteund door het Sociaal Huis Mechelen, ook al ligt de voorziening in Bonheiden. Het OCMW kent het project heel goed en weet hoe zij de hulpverlening best afstemmen op de jongeren. Kaizen helpt de jongvolwassenen met het indienen van aanvragen voor een uitkering, helpt hen inschrijven in een sociale huisvestingsmaatschappij enz,... De maatschappelijk assistent van het OCMW helpt waar nodig maar heeft dus een iets beperktere rol, afhankelijk van de individuele situatie van de jongere. De betrokken OCMW's (een 20-tal over Vlaams-Brabant, Antwerpen en Brussel) subsidiëren deels de personeelskost van Kaizen (3,1 VTE).

Het basisprincipe is net zoals Housing First for Youth (zie verder). De jongere moet eerst, zonder voorwaarden, een veilige en vaste woning hebben. Pas dan kan er gewerkt worden aan de problemen van de jongere. Eén voorwaarde die men wel stelt aan de jongere, voor het traject van start gaat, is dat de jongere motivatie moet hebben om te werken aan een positief verhaal. Het traject zelf duurt 6 tot 12 maanden en is in principe voldoende om het leven van de jongere terug op de rails te krijgen. Jeugddorp geeft aan dat ze graag het traject nog langer willen uittrekken voor de jongere, maar dan moet de werking zelf in eerste instantie kunnen uitbreiden. De discussie die men hier kan stellen is dat de jongere het evenwicht moet kunnen vinden in het leren zelfstandig leven, ook na de begeleiding.

KaJac is naast Kaizen ook een nieuw project die gestart is sinds 1 juli 2017. Met als doelgroep 17 - tot 23-jarige jongeren, die 'instellingsverlater' zijn in de brede zin van het woord (psychiatrie, Jeugdhulp, gevangenis,...). Jeugddorp heeft een leegstaand huis gekocht waar er nu 4 jongeren verblijven, samen met 'een conciërge'. De conciërge is zelf ooit een cliënt geweest en op die manier weet zij meer dan wie ook wat de jongeren doormaken. Om het draagbaar te houden voor de conciërge probeert men vaak de situaties te bespreken en gaat men zoveel als mogelijk in gesprek. In deze afdeling is er een sterke samenwerking met het JAC van CAW Boon-Mechelen-Lier. Jongeren krijgen een begeleider toegewezen door het JAC en door iemand van Kaizen. Dit bestaat dus naast de conciërgefunctie, waarvan het doel erin bestaat het gemeenschapsleven positief vorm te geven. Bij Kaizen woont er geen conciërge in huis, maar komt de hulpverlener wekelijks langs.

Men probeert ook niet zomaar jongeren in huis te nemen zonder in dialoog te gaan met de omgeving door bijvoorbeeld een netwerktafel te organiseren met familie of nabije omgeving. Er wordt geprobeerd om aan contextbegeleiding (ambulante ondersteuning) te doen, wanneer blijkt dat begeleid wonen minder opportuun is. Jeugddorp hoopt dit aspect nog verder te kunnen uitbreiden in de toekomst.

Contactgegevens: Wie meer informatie wenst, kan hiervoor terecht bij Laurens Troch, de projectcoördinator van het team Kaizen, laurens.troch@jeugddorp.be.

Wie?
Woonstichting De Key in samenwerking met gemeente Amsterdam en Socius Wonen

Wat?
Startblok Riekerhaven: een goede start geven aan jongeren

Waar?
Amsterdam, Nederland

Capaciteit?
565 wooneenheden waarvan 463 zelfstandige studio's en 102 onzelfstandige kamers die zich in drie- of vierkamerappartementen bevinden.

Website?
http://www.startblok.amsterdam/

Wooneenheden op voormalig sportveld

Op het voormalig sportcomplex Riekerhaven heeft woonstichting De Key in samenwerking met gemeente Amsterdam en Socius Wonen het Startblok Riekerhaven ontwikkeld. Het Startblok is een woonproject bedoeld voor jonge vluchtelingen die net een verblijfsvergunning hebben gekregen en jongeren uit Nederland tussen de 18 en 28 jaar. Op deze plek, aan de ring A10 in Amsterdam Nieuw West, wonen zij tijdelijk en bouwen ze samen aan de toekomst.

Het Startblok bestaat uit 565 wooneenheden, waarvan 463 studio's en 102 kamers. De eerste bewoners ontvingen op 1 juli 2016 de sleutel van hun woning in het Startblok. De meeste jongerenwoningen zijn zelfstandig met eigen keuken, badkamer en toilet en hebben een woonoppervlakte van ongeveer 23 m². Daarnaast is er per woongroep een gezamenlijke woonkamer en is er veel buitenruimte met groen.

> *"In Nederland werken sociale huisvestingsmaatschappijen samen met de gezondheidszorgdiensten om dak- en thuisloze jongeren terug te dringen en zoveel mogelijk hen te ondersteunen in het zoeken naar een goede woning."*

Studio's

De 463 studio's hebben een oppervlakte van ongeveer 23 m² en hebben allemaal een eigen keukentje en badkamer. Daarnaast is er per woongroep een gezamenlijke woonkamer aanwezig, zodat er ruimte is voor activiteiten met je woongroep.

Naast de gezamenlijke woonkamers per woongroep en de twee buitenruimtes, hebben ze ook een clubhuis en het kantoor van zelfbeheer. Het clubhuis is speciaal voor bewoners. Er worden filmavonden, jamsessies, poëziebijeenkomsten, feestjes, diners en taaluitwisselingsbijeenkomsten georganiseerd.

"Het ontwerp van de gebouwen en het buitenterrein is er sterk op gericht het contact tussen mensen te bevorderen."

Kamers (in appartementen)

De 102 kamers hebben een oppervlakte van ongeveer 12 m² of 14 m² en bevinden zich in 42 driekamerappartementen en 6 vierkamerappartementen. Je kan bijvoorbeeld in een driekamerappartement wonen met vriend of vriendin met gezamenlijke woonkamer/keuken, douche en toilet.

"Bewoners vormen samen één groep door een gezamenlijk doel: elkaar een springplank bieden naar een mooiere toekomst!"

Voor wie?

Om bewoner te worden van het Startblok moet je aan volgende criteria voldoen:

- Je bent tussen de 18 t/m 27 jaar oud;
- Je staat ingeschreven bij Woningnet (wachtlijst sociale huurwoning) of Studentenwoningweb;
- Je bent maatschappelijk betrokken en wordt enthousiast van het idee achter het Startblok;
- Je bent student, werkt al of bent op zoek naar werk en kunt aantonen dat je niet meer dan €35.739,- bruto per jaar verdient.

Nadien kan je aangeven in welk type woonruimte je interesse hebt, zoals een eigen studio of een kamer in een appartement die je met een vriend of met vriendin wil delen. Uiteindelijk kiest Startblok wel zelf in welke woonruimte je terechtkomt, om zoveel mogelijk de diversiteit per groep te bewaren.

Drijfveer

Het doel van het Startblok is niet alleen het huisvesten van jongeren. Het is vooral het geven van een goede start aan alle bewoners: of het nu jongeren zijn uit Nederland of jongeren die hun eigen land hebben moeten ontvluchten. Het Startblok biedt jongeren uit de buurt, studenten en net afgestudeerden een springplank aan naar het 'echte leven' en helpt de bewoner die net in Nederland is aangekomen om snel de weg te vinden in de Amsterdamse samenleving.

Contactgegevens: Wanneer je meer te weten wilt komen over dit project kan je een mailtje sturen naar info@startblok.amsterdam of bellen naar 020/61 75 551

Wie?
C3 Living in samenwerking met sociale onderneming Rendiz

Wat?
Woonunits van 30m²

Waar?
Horst, Venray en Den Bosch, Nederland

Capaciteit?
Op dit moment 15, maar wordt uitgebreid met 250 woningen per jaar

Website?
http://c3living.nl/

Daklozen bouwen flexibele minihuizen

In een oude fabriekshal in het Noord-Limburgse Panningen staan drie minihuisjes. Twee in aanbouw, de ander ingericht als showmodel. De huisjes zijn 30 m², groot genoeg voor een bankstel, kasten, een eettafel voor twee personen, een klein keukenblok, een tweepersoonsbed en een badkamer.

De kleine woningen worden gemaakt door en vaak ook voor dak- en thuislozen en andere groepen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Ze helpen professionele bouwvakkers met simpele assemblagewerkzaamheden en het aangeven van materialen. De huizen zijn zo ontworpen dat ze makkelijk in elkaar gezet kunnen worden maar ook weer uit elkaar gehaald kunnen worden. De totale kost bedraagt 49.000 euro. Wanneer het huis af is, worden ze met de vrachtwagen gebracht naar de plaats van bestemming.

Krappe woningmarkt

De kleine huizen, genaamd C3 Living, zijn een project van Rendiz, een sociale onderneming. Door de krapte op de woningmarkt en de grote groei van het aantal eenpersoonshuishoudens is er vraag naar kleinere huizen die snel gereed zijn.

Omdat de woningbouwprojecten jarenlang duren, zijn kleine flexibele huizen zoals die van C3 Living een uitkomst voor gemeenten, corporaties en zorginstellingen die snel het aanbod willen vergroten.

De eerste vijftien woningen van C3 Living staan in Horst, Venray en Den Bosch. Daar wonen onder meer studenten en mensen met psychische problemen. Ook de gemeenten Venlo, Peel en Maas, Almere en Emmen verschijnen C3-woningen.

Klein en flexibel

Er is behoefte aan kleine en flexibele woningen omdat het de bedoeling is dat de bewoners binnen één tot twee jaar kunnen doorstromen naar een reguliere woning. De woning is zo klein dat mensen er geen tien jaar kunnen in verblijven.

Recent won C3 Living een aanbesteding van woningcorporatie De Veste uit Ommen, die koopt zo'n twintig huisjes. De afspraak is dat C3 Living de huisjes over 10 jaar terugkoopt. Zo hoeft de corporatie over een paar jaar geen woningen te slopen. De huizen zijn bestemd voor groepen die voorrang hebben op een sociale woning maar toch snel een dak boven hun hoofd moeten hebben, zoals mensen die in een scheiding zitten of psychologische problemen ervaren.

C3 Living verkoopt de woningen aan De Veste. In andere plaatsen zoals Emmen en Almere gaat het de woningen zelf verhuren voor maximaal 514 euro per maand. De hoogte van de huur is afhankelijk van de vergoeding die C3 Living aan de gemeente moet betalen voor de grond. De productieaantallen liggen op dit moment nog laag, niet omdat er een gebrek aan vraag is maar er is nog steeds een gebrek aan financiering. De ambitie is om 250 woningen per jaar te bouwen.

Contactgegevens:
Voor meer informatie kan je een mailtje sturen naar info@c3living.nl

Duurzame huisvesting

Wie?
Housing First for Youth

Wat?
Onvoorwaardelijke huisvesting gekoppeld aan ondersteuning

Waar?
Canada

Website?
http://housingfirsttoolkit.ca/

Housing First for Youth

Housing First is een cliëntgerichte aanpak die onvoorwaardelijk toegang biedt tot permanente huisvesting voor mensen met (geestelijke) gezondheidsproblemen, verslavingsproblematieken,... en die dak- en thuisloos zijn, zonder op voorwaarde dat ze eerst in behandeling moeten gaan voor hun problematiek. Toch is al te vaak de perceptie dat mensen eerst behandeld moeten worden voor hun problemen voordat ze effectief huisvesting mogen krijgen.

Werkwijze

Het basisprincipe geldt dat huisvesting een mensenrecht is. De woning die door Housing First wordt aangeboden is geen tijdelijke huisvesting, maar een duurzame woonplaats waar mensen het huurcontract moeten naleven en dus een maandelijkse huurprijs betalen.

Het Housing First- principe heeft al duidelijk aangetoond dat huisvesting effectief de start is van een stabieler leven. Housing First is oorspronkelijk in 1992 ontstaan en ontwikkeld door Dr. Sam Tsemberis. Hulpverleners trachtten in New York de mensen van de straat te halen en gaven hen een eigen appartement naar keuze. Begeleidende teams bezochten de mensen om ze een weg te helpen zoeken in hun traject, helemaal op maat van de cliënt zonder verplichtingen. Onderzoek toonde toen aan dat 85% van deze situaties leidde tot een succesverhaal.

De deelnemers van het Housing First-model krijgen dus onmiddellijk toegang tot huisvesting waarbij een team van begeleiders hen bijstaat met het zoeken naar en vinden van een geschikt appartement of huis. Een zorgplan wordt daarna meteen opgesteld door de deelnemer, samen met een begeleider of casemanager. Er wordt samen gekeken of de deelnemer ook in aanmerking komt voor een uitkering, wat kan helpen om de huur te kunnen betalen.

Housing First is een innovatieve manier om te streven naar de sociale integratie van kwetsbare daklozen (groot deel van hun leven op straat en problemen met fysieke/mentale gezondheid en/of verslaving). Housing First gooit de logica om: huisvesting is de eerste stap en de toegang is niet onderworpen aan voorwaarden (behalve de voorwaarden die ook gelden voor alle andere huurders: de huur betalen en de voorwaarden van het huurcontract naleven). Voor het behoud van de woonst wordt de huurder bij alle aspecten van zijn leven begeleid door een team.

Kernprincipes Housing First

1. Huisvesting is een mensenrecht
2. Onmiddellijk en onvoorwaardelijke toegang tot permanente huisvesting
3. De keuze van de cliënt en het zelfbeschikkingsrecht respecteren
4. Geïndividualiseerde, op herstel- en klantgerichte ondersteuning.
   Dit betekent flexibele ondersteuning zo lang als het nodig is
5. Scheiding van huisvesting en behandeling
6. Schadebeperking, minimaliseren van de negatieve gevolgen van middelengebruik
7. Sociale- en gemeenschapsintegratie
8. Actieve betrokkenheid zonder dwang

Voor wie?

In Canada gaat men een stapje verder en wordt de focus gelegd op dakloze jongeren tussen 16 en 24 jaar. The Boys and Girls Club of Calgary lanceerde het project 'Infinity' om jongeren een permanente woning aan te bieden en hen tegelijkertijd te begeleiden naar volwassenheid. Naast de huisvesting wordt er voor de jongeren ondersteuning voorzien (familiaal, toegang tot onderwijs/werk, ...). Ze worden ondersteund om vrijwilligerswerk te doen om zo de buurt beter te leren kennen.

Het centrale uitgangspunt is 'zero discharge into homelessness', wat betekent dat er aan jongeren die zich op straat bevinden, meteen een alternatieve huisvesting wordt aangeboden om zo dak- en thuisloosheid te weren uit Canada. Uit een evaluatie van dit project blijkt dat na het eerste jaar reeds 95% van het alle huisvestingen bezet blijven en waarbij de toegankelijkheid tot de diensten is toegenomen. Het is bewezen dat Housing First leidt tot meer kansen op een stabiele leefomgeving, jongeren zijn minder ziek zijn en voelen zich effectief beter.

Drie jaar lang (van september 2013 tot juni 2016) werd het model Housing First getest in Antwerpen, Gent, Hasselt, Brussel, Molenbeek, Luik, Charleroi en Namen (141 huurders). Housing First beschouwt huisvesting als een fundamenteel grondrecht. Het zorgt voor een onmiddellijke toegang tot huisvesting vanop de straat, zonder tussenstappen en zonder andere voorwaarden dan die waaraan een klassieke huurder onderworpen wordt. Dit model druist volkomen in tegen de klassieke visie op het integratieproces, eens te meer daar het bestemd is voor de groep die het verst verwijderd is van huisvesting: een groep die kwetsbaar is door chronische dakloosheid, mentale gezondheidsproblemen en een verslavingsproblematiek. Om het behoud van huisvesting en het herstel te bevorderen, voorziet het model een aangepaste, intensieve en multidisciplinaire begeleiding.

De resultaten na twee jaar follow-up tonen de effectiviteit van Housing First aan: meer dan 90% van de huurders is nog steeds gehuisvest. Ondanks hun zeer kwetsbare profiel geven die mensen toch blijk van een vermogen om hun woonst te behouden. Het klassieke opvangsysteem voor daklozen zorgt minder snel voor een betere toegang tot huisvesting, na twee jaar is nog maar 48% gehuisvest.

Contactgegevens: Wanneer je vragen hebt kan je de organisatie contacteren via een mailtje naar: hope@bgcc.ab.ca

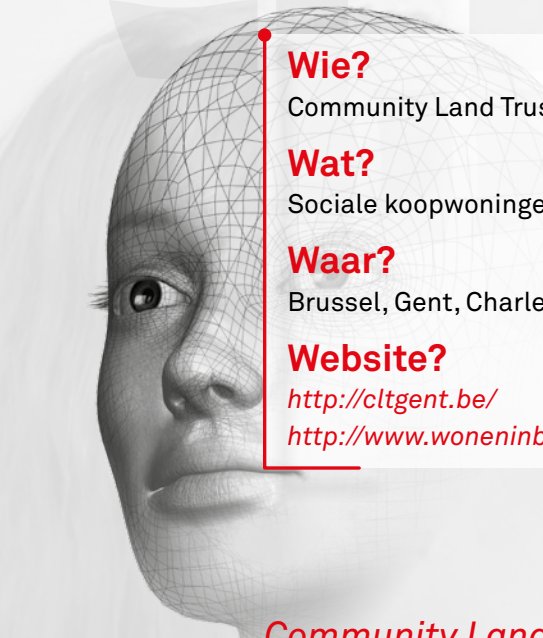

Wie?
Community Land Trust

Wat?
Sociale koopwoningen op gemeenschapsgrond

Waar?
Brussel, Gent, Charleroi, Antwerpen, Parijs

Website?
http://cltgent.be/
http://www.woneninbrussel.be/andere-woonvormen/community-land-trust

Community Land Trust

Oorsprong

Het idee komt oorspronkelijk uit Amerika, in de staat Vermont, waar Bernie Sanders uitpakte met een radicaal idee om de woningnood aan te pakken. Sanders liet zijn stad grond kopen om die te laten beheren als een gemeenschappelijk goed door een trust. De woningen die er gebouwd werden, konden onder de marktprijs gekocht worden door burgers met een bescheiden inkomen. Heel wat landen volgden dit initiatief maar het eerste experiment in Europa kwam tot stand in Brussel.

Project in Molenbeek

Negen gezinnen met een bescheiden inkomen konden er een eigen woning kopen, maar de grond blijft eigendom van de gemeenschap. Daarbij wordt de eigendom van de grond en de woning aan elkaar gekoppeld. Het gaat zelfs nog een stapje verder want de grondeigendom is collectief. Die is eigendom van Community Land Trust, een organisatie die wordt bestuurd op een democratische en participatieve wijze door zowel bewoners, mensen uit de buurt, het middenveld en de overheid. Zo ontstaat er een evenwicht tussen hun diverse belangen. Ook het Brussels Gewest heeft vijf vertegenwoordigers in de raad van bestuur, waar je samen beheert met zowel beroepsvergaderaars als bijvoorbeeld ongeschoolde arbeiders.

De projecten van Community Land Trust staan open voor alle Brusselaars die recht hebben op een sociale woning. Zij moeten eerst lid worden van de Community Land Trust en vervolgens verplicht sparen om hun aankoop voor te bereiden. CLT koopt dan met de steun van het Brussels Gewest een grond aan, zoekt een mix van kopers uit drie verschillende inkomensgroepen, en na een oproep onder de leden krijgen de geïnteresseerden die het langste lid zijn, de woning.

De participatie is één van de grote meerwaarden van CLT. Net zoals het feit dat de woningen voor altijd betaalbaar blijven voor mensen met een laag inkomen, ook na verkoop. In de contracten staat de voorwaarde dat mensen hun woning alleen kunnen verkopen voor een geplafonneerde verkoopprijs. Wie bij CLT een woning koopt, zal een pak minder betalen dan de waarde ervan, en als hij zijn woning verkoopt, dan zal hij wat hij zelf geïnvesteerd heeft, ontvangen plus een klein deel van de meerwaarde (25%). Men kan op deze woningen dus geen winst maken. Ook in andere steden zoals Charleroi, Gent, Antwerpen en Parijs ontstaan intussen de eerste CLT-projecten, in navolging van Brussel.

Waarom CLT?

Het systeem maakt het mogelijk voor kwetsbare groepen om kwalitatief te wonen en tegelijk kapitaal te vergaren voor volgende generaties. CLT draagt bij aan het beleid die oog heeft voor mensen die het iets moeilijker hebben en probeert zo om de armoedecirkel te doorbreken. CLT zorgt dus voor woonzekerheid en betaalbaar wonen voor kwetsbare mensen. Het is een alternatief dat de toegankelijkheid tot wonen voor de laagste inkomensgroep vergroot. Doordat mensen met een laag inkomen woonzekerheid hebben, krijgen ze meer ruimte om zich te ontplooien op tal van andere levensdomeinen en worden ze sterker. CLT biedt hen de mogelijkheid om zeer actief aan de realisatie van het woonproject en de woongemeenschap mee te werken, wat hun participatie verhoogt.

Contactgegevens:

Community Land Trust Brussel is telefonisch bereikbaar 02/840 61 49, via mail info@cltb.be
Community Land Trust Gent is telefonisch bereikbaar 09/279 27 33, via info@cltgent.be

Wie?
Het Fonds Barones Monique van Oldeneel tot Oldenzeel

Wat?
Verplaatsbare wooneenheden met basiscomfort

Waar?
Brussel, België

Capaciteit?
Er werden 7 projecten geselecteerd

Website?
http://en.calameo.com/read/00177429566a2c167c3ef?authid=yPktxHo4VbZi
https://www.goededoelen.be/fund/fund?id=D2810060

Kleine wooneenheden om de spiraal van uitsluiting te doorbreken

Het is niet eenvoudig om vandaag als jongere een betaalbare en kwalitatieve woning te vinden. Een kandidaat-huurder moet ook heel wat referenties kunnen voorleggen: bewijzen dat er voldoende inkomsten zijn, een stabiele omgeving, een respectabel beeld van jezelf presenteren,... Hoe kan je je leven heropbouwen als je niet eens een dak boven je hoofd hebt?

In Brussel zijn er nogal wat verlaten terreinen of terreinen die wachten op een herbestemming. Met de toelating van de eigenaars worden er meerdere verplaatsbare wooneenheden neergezet. Het zijn kleine units met basiscomfort, die gemakkelijk kunnen worden verplaatst wanneer het terrein niet langer beschikbaar is.

Het is een concept dat zich begint te verspreiden in landen als de Verenigde Staten en Nederland, maar dan veeleer voor studenten of voor een 'hipper' publiek. Hier heeft het een sociale doelstelling. De toekomstige huurders die de eenheden mee zullen inrichten, zullen collectief en individueel begeleid worden om een langetermijnoplossing te vinden voor hun huisvesting.

Het Fonds van Oldeneel tot Oldenzeel financiert initiatieven die deze vicieuze cirkel van uitsluting willen doorbreken. Sinds een tiental jaar helpt het Fonds Barones Monique van Oldeneel tot Oldenzeel de maatschappelijk kwetsbaarste mensen, door zich te richten op de verbetering van hun huisvesting. Het Fonds steunt daarnaast ook op een structurele manier organisaties voor hun hulp bij huisvesting door hun mogelijkheden op de lange termijn te versterken.

Integratiewoningen voor jongvolwassenen

De toegang tot huisvesting is net zo lastig voor jongvolwassenen die uit een jeugdinstelling komen. Zij lopen ook een groot risico om snel op straat te belanden en meegezogen te worden in een negatieve spiraal. La Maison, Assiociaton de Promotion du Logement in Neupré, in de provincie Luik, beseft dit maar al te goed.

Met de steun van het Fonds zal deze vereniging, die al een vijftiental woningen beheert voor mensen in moeilijkheden, een gebouw aankopen en renoveren. Ze zal er meerdere kleine studio's inrichten die gereserveerd worden voor dit publiek. Samen met verschillende lokale partners zullen de jongeren geholpen worden zich te integreren en hun plek te vinden in de samenleving.

Contactgegevens: Wanneer je interesse hebt in het project, kan je een mailtje sturen naar taminiaux.p@kbs-frb.be

Eén centraal meldpunt zowel voor jongeren als volwassenen

Wie?
Jongerenloket

Wat?
Het Centraal Onthaal Jongeren (COJ)

Waar?
Westblaak 122, Rotterdam

Website?
https://www.rotterdam.nl/werken-leren/jongerenloket/
https://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Goede%20praktijken%20zwerfjongerenbeleid%20%5bMOV-225885-0.3%5d.pdf

Het Jongerenloket in Rotterdam

In Rotterdam is er gekozen om voor jongeren tussen de 16 en 26 die dreigen dak- en thuisloos te worden, één centraal meldpunt (Centraal Onthaal Jongeren) te creëren waar deze jongeren terecht kunnen. Het is een samenwerkingsverband tussen de gemeente en zes hulpverleningsinstellingen. Het COJ is oorspronkelijk op 1 oktober 2007 gestart als het Jongerenloket en is opgezet als groeimodel. Je kan er ook terecht met vragen omtrent alleen gaan wonen, wat te doen bij schulden,... Ze bespreken samen met jou je verdere toekomst waarbij de talenten voorop worden geplaatst.

De dak- en/of thuisloze jongere en hij/zij die dat dreigt te worden, wordt door het Jongerenloket op traject geplaatst en krijgt een compleet aanbod van opvang, zorg en diensten met betrekking tot scholing, werk en zo nodig een uitkering. Het Jongerenloket heeft de samenwerking vastgelegd in een convenant, waarna de diverse werkafspraken verder apart uitgewerkt zijn.

Het einddoel is dat de jongere die dak- en/of thuisloos is of dreigt te worden, die zich bij welke instantie dan ook meldt of door outreachend werk wordt 'gevonden', in begeleiding wordt genomen en niet meer kwijtraakt. Zo wordt elke jongeren in een registratiesysteem geregistreerd waar alle deelnemers in het Jongerenloket mee werken. Met elkaar wordt dan gekeken wat de jongere nodig heeft en welk traject daar het beste bij past. Omdat alle instellingen op het systeem zijn aangesloten en het traject bewaakt wordt door de hulpverleners, is het traject wat de jongere bewandelt helder. Dus ook wanneer de jongere zich onverhoopt mocht onttrekken aan zijn/haar traject en zich bij een andere instantie meldt voor hulp.

Contactgegevens: Voor meer informatie kan je een mailtje sturen naar info@jongerenloket.rotterdam.nl, telefonisch kan je hen ook bereiken via 010/267 13 00

Centraal Onthaal voor volwassenen

Rotterdam kent ook een Centraal Onthaal Volwassenen en dit heeft de aanleiding gegeven om iets vergelijkbaars te doen voor jongeren. Eén van de verschillen tussen volwassenen en jongere daklozen is dat er bij jongeren nog een groot gedeelte preventieve zorg geboden kan worden, terwijl bij volwassenen de nadruk sterk ligt op het curatieve element. Dak- en/of thuisloze volwassenen en jongeren zijn niet over één kam te scheren en moeten dus apart opgevangen worden.

Centraal Onthaal is één centraal "loket" waar de toegang tot daklozenopvang (maatschappelijke opvang) geregeld wordt. Binnen Centraal Onthaal werken een aantal Rotterdamse organisaties voor daklozen samen. Wanneer je je wilt aanmelden voor het Centraal Onthaal moet je voldoen aan de volgende regels:

- Je bent dakloos en je hebt hulp nodig om op eigen benen te staan;
- Je bent 23 jaar of ouder;
- Je verblijft legaal in Nederland;
- Je verbleef de laatste drie jaar minimaal twee jaar in Rotterdam, Albrandswaar, Barendrecht, Capelle a/d Ijssel, Krimpen a/d Ijssel, Lansingerland of Ridderkerk en je kan dit bewijzen. Het bewijs is een inschrijving bij de gemeente of je moet bekend zijn bij een zorginstelling in de regio;
- Je hebt een alcohol- en/of drugsverslaving, psychiatrische problemen of allebei.

Op de dag van je aanvraag wordt meteen beslist of je wordt toegelaten tot de opvang.

Contactgegevens:
Voor meer informatie kan je een mailtje sturen naar centraalonthaalmo@rotterdam.nl

C BELEIDSAANBEVELINGEN

Beleidsaanbevelingen gericht op dak- en thuisloosheid bij kinderen en jongeren

Uitzetting vermijden door snelle begeleiding

Uithuiszetting, hetzij omwille van onbetaalde facturen hetzij door een onbewoonbaarheidsverklaring, moet vermeden worden. Een **snelle opstart van begeleiding bij dreigende uithuiszetting** kan een eigenlijke uithuiszetting vermijden. Wanneer uithuiszetting onvermijdelijk wordt, wordt meteen naar een **alternatieve woonst** gezocht.

Geen uithuiszetting van kinderen

Caritas Vlaanderen vraagt met aandrang om **het uithuiszetten van gezinnen met kinderen te verbieden** wanneer en zolang er geen duurzame oplossing voorhanden is. In landen zoals Spanje en Zweden is momenteel een dergelijk verbod van kracht. Een gezin dat op straat belandt zou in ons land geen optie meer mogen zijn.

Daarbij beklemtonen we het karakter van de oplossing die gevonden wordt. Zeker bij gezinnen moet **onmiddellijk een duurzame woning** aangeboden worden. Een gezin met kinderen meermaals verhuizen is, omwille van druk legt op de kinderen en hun ouders, te vermijden. Tijdelijke opvang en doorgangswoningen zijn nuttig en ook hier is een uitbreiding nodig. Deze zouden echter eerder gericht moeten zijn op alleenstaanden.

Specifieke crisis- en daklozenopvang voor gezinnen en jongeren

Binnen de crisis- of daklozenopvang wordt er vaak geen onderscheid gemaakt tussen gezinnen met kinderen, jongeren of alleenstaanden. Het is nochtans belangrijk om als gezin ook samen een gezin te kunnen vormen. Daarnaast is de omgeving binnen een standaard opvangcentrum niet (altijd) gericht op kinderen. Daarom moeten we crisis- en daklozenopvang richten die **specifiek gericht is op thuis- en dakloze jongeren en op gezinnen met kinderen.** Er moet daarbij meer rekening gehouden worden met het belang van het kind of de jongere.

Opzetten van Housing4Youth

Caritas Vlaanderen pleit voor de **verdere uitbreiding van Housing First**, met een speciale focus **op jongeren die dak- en thuisloos zijn**. Het Canadese experiment leert dat een specifieke aanpak voor dak- en thuisloosheid bij jongeren nodig is én dat het mogelijk is. Daarom moet een aanpak opgezet worden die volledig gericht is op de jongere.

Regionaal actieplan en database met beschikbaar aanbod

Caritas Vlaanderen pleit er voor om, net als in Schotland, **op lokaal of regionaal niveau een actieplan dak- en thuisloosheid** op te stellen. Daarbij wordt nagegaan wat de lokale situatie is, met speciale aandacht voor verborgen dak- en thuisloosheid.

Daarnaast is er nood aan **één database die het volledig aanbod van (tijdelijke) huisvesting (begeleid wonen, doorgangswoningen, crisisopvang,...)** in kaart brengt. Op die manier creëren we een betere samenwerking tussen verschillende diensten en kan het aanbod beter op elkaar afgestemd worden. Wanneer nodig kan een welzijnswerker ook sneller nagaan waar en hoe lang er een plaats beschikbaar is in het opvangnetwerk.

Voorbereiding op alleen wonen en verdere begeleiding

Jongeren die een voorziening verlaten blijken nog te vaak niet sterk genoeg te staan om het van dan af aan alleen te beredderen. Caritas Vlaanderen pleit ervoor om met het oog op een zelfstandig leven, **jongeren te begeleiden tijdens een overgangsfase**. Zo kunnen ze onder nabije begeleiding werken aan hun plaats en rol in de samenleving.

Ook na afloop van (BZW) begeleiding moeten jongeren kunnen rekenen op hulp wanneer het nodig is. Daartoe moet we **budgetbeheer loskoppelen van het verkrijgen van een leefloon**, zodat zij steeds beroep kunnen doen op begeleiding via een OCMW.

Daarnaast vragen we om de leeftijd voor **Begeleid Zelfstandig Wonen te verlagen naar 14 jaar**, waar deze nu pas kan starten vanaf 16 jaar.

Algemene beleidsaanbevelingen

Uitbreiden van het sociaal objectief

Het sociaal objectief, dat het aantal sociale woningen per gemeente vastlegt, is onvoldoende en wordt door verschillende lokale besturen niet verwezenlijkt. Gemiddeld ging tussen 2011 en 2013 aan een toewijzing van een sociale woning een wachttijd van drie jaar vooraf, met uitschieters tot 8 jaar. Er is dan ook dringend nood aan bijkomende sociale woningen. Daartoe moeten we het **sociaal objectief verhogen tot 15%** in plaats van de huidige 6%. Lokale besturen die niet voldoen aan deze norm worden hier financieel op belast.

Automatisering van de Vlaamse huurpremie

Wie in aanmerking komt voor een sociale huurwoning en hier, wegens een wachtlijst, niet meteen aanspraak op kan maken heeft recht op een huurpremie. Zij kunnen deze echter pas aanvragen zodra zij minstens 4 jaar ingeschreven zijn op een wachtlijst. Deze periode is te lang en zorgt voor een grote extra kwetsbaarheid. Daarom vraagt Caritas Vlaanderen dat wie in aanmerking komt voor een sociale huurwoning **onmiddellijk en automatisch een Vlaamse huurpremie** toegekend. Deze blijft lopen tot de gemeente een sociale woning kan toewijzen.

De installatiepremie als hulpmiddel

Er is vandaag grote onduidelijkheid rond de installatiepremies, wat leidt tot een verschillend beleid tussen OCMW's. Binnen onze eigen werking krijgen we veel financiële ondersteuningsvragen van jongeren die na een verblijf in een jeugdhulpvoorziening op eigen benen moeten staan. Caritas Vlaanderen vraagt een duidelijke regelgeving, waarbij **ook jongeren zonder verleden in dakloosheid recht hebben op een installatiepremie**.

Een huurwaarborg afgestemd op wie het moeilijk heeft

Een huurwaarborg, die de verhuurder een beperkte vergoeding voor eventuele schade aan het verhuurde pand garandeert, blijft voor kwetsbare groepen een struikelblok. Om de private huurmarkt toegankelijk te houden, moet een **huurwaarborg beperkt blijven tot twee maanden huur**.

Daarnaast wordt beter gecontroleerd op het naleven van de wetgeving rond huurwaarborgen. De overheid richt daartoe, in samenwerking met de huurdersbonden, **een centraal meldpunt op waar kandidaat-huurders en/of hun begeleiders terecht kunnen met klachten rond huurwaarborgen**. Bij overtreding van de wetgeving treedt de overheid streng op.

De uitrol van een anti-discriminatie-strategie

Nog te vaak worden kwetsbare huurders, vaak jongeren, geconfronteerd met discriminatie op basis van solvabiliteit, etnische achtergrond of familiale situatie. Daardoor wordt een **uitgewerkte anti-discriminatie-strategie** onontbeerlijk.

Een belangrijk onderdeel van dergelijke strategie is het **informeren van verhuurders** over wat kan en niet kan. Het **naleven van de regelgeving wordt nagegaan via praktijktesten**, uitgevoerd door de sector zelf en door de overheid. Bij niet naleven van de regelgeving worden overtreders in eerste instantie geïnformeerd, nadien wordt er ook **gesanctioneerd** via boetebedragen of de verplichting het goed te verhuren via de sociale huurmarkt.

Europees perspectief

Aanbevelingen van FEANTSA

Voor onze beleidsaanbevelingen keken we naar de vrij prioritaire doelstellingen die door FEANTSA op Europees niveau gevraagd worden:

1. Niemand mag genoodzaakt zijn om tegen zijn wil op straat te moeten overnachten bij gebrek aan opvang die aangepast is aan zijn situatie.
2. Niemand mag genoodzaakt zijn om langer dan nodig te moeten verblijven in de opvang bij gebrek aan doorstroommogelijkheden naar wonen.
3. Niemand mag uit een instelling/huis ontslagen worden (ziekenhuis, psychiatrie, gevangenis, jeugdinstelling, enz.) zonder voldoende nazorg en een oplossing voor zijn woonsituatie.
4. Niemand mag uit huis gezet worden bij gebrek aan begeleidings- en herhuisvestingsmogelijkheden.
5. Niemand die jongvolwassen wordt of is mag thuisloos worden als gevolg van de overgangssituatie naar zelfstandigheid.

Ratificeren van artikel 31 van het herzien Europees Sociaal Handvest

België ratificeerde in 2014 het herzien Europees Sociaal Handvest, met uitzondering van Artikel 31. Dit artikel handelt over het recht op wonen en stelt dat "teneinde de doeltreffende uitoefening van het recht op huisvesting te waarborgen, de partijen zich verbinden maatregelen te nemen die erop zijn gericht (1) de toegang tot adequate huisvesting te bevorderen; (2) dak- en thuisloosheid te voorkomen en te verminderen teneinde het geleidelijk uit te bannen en (3) de kosten voor huisvesting binnen het bereik te brengen van een ieder die niet over voldoende middelen beschikt."

Om beter in te kunnen spelen op de problematiek van dak- en thuisloosheid en op de situatie op de woningmarkt in het algemeen, vraagt Caritas Vlaanderen om **artikel 31 van het herzien Europees Sociaal Handvest onverkort te ratificeren en uit te voeren**.

D LITERATUURLIJST

Arci Milano (2017). Geraadpleegd op 18 oktober 2017 via www.arcimilano.it

Boekje Housing First (2016). Geraadpleegd op 9 oktober 2017 via https://www.mi-is.be/sites/default/files/documents/boekje_housing_first.pdf

Canadian Housing First Toolkit (2014). Geraadpleegd op 25 oktober 2017 via http://housingfirsttoolkit.ca/

Community Land Trust Gent (2014). Geraadpleegd op 20 oktober 2017 via http://cltgent.be/

Community Land Trust (2017). Geraadpleegd op 20 oktober 2017 via http://www.woneninbrussel.be/andere-woonvormen/community-land-trust

Dak- en thuisloosheid bij jongeren (2017). Geraadpleegd op 10 oktober 2017 via https://www.kennisplein.be/Documents/Koen%20Hermans%20jongeren%20daklоosheid.pdf

De Decker, P., Meeus, B., Pannecoucke, I. en Verstraete, J., De moeilijke oversteek. Wonen na een verblijf in bijzondere jeugdzorg, gevangenis en psychiatrie, Garant, 2014.

De strijd tegen daklоosheid winnen via huisvesting (2016). Geraadpleegd op 9 oktober 2017 via www.housingfirstbelgium.be

Europees Sociaal Handvest (2005). Geraadpleegd op 26 september 2017 via https://rm.coe.int/168047e177

Goede praktijken zwerfjongerenbeleid (2008). Geraadpleegd op 12 oktober 2017 via https://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Goede%20praktijken%20zwerfjongerenbeleid%20%5bMOV-225885-0.3%5d.pdf

Hidden homelessness in London (2017). Geraadpleegd op 16 oktober 2017 via http://www.feantsa.org/download/london_assembly_-_hidden_homelessness_report5321837429895647 60.pdf

Housing First Belgium (2016). Geraadpleegd op 9 oktober 2017 via https://www.mi-is.be/nl/housing-first-belgium

Housing Solutions for Vulnerable People (2017). Geraadpleegd op 28 september 2017 via http://www.feantsa.org/en/report/2017/09/25/feantsa-fondation-abbe-pierre-paper?bcParent=27

Jeugddorp vzw (2015). Geraadpleegd op 6 oktober 2017 via www.jeugddorp.be

KAP (Kot Autonome Provisoire) (2017). Geraadpleegd op 12 oktober 2017 via www.cemoasbl.be

Meys, E., Hermans, K. Nulmeting dak- en thuisloosheid (2014). Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Proefwonen (2010). Geraadpleegd op 23 oktober 2017 via https://www.yumpu.com/nl/document/view/19944820/weer-op-eigen-benen-limor/20

Proefwonen Groningen (2008). Geraadpleegd op 23 oktober 2017 via www.proefwonengroningen.nl

Service d'Urgence Sociale (2017). Geraadpleegd op 10 oktober 2017 via https://www.societe.com/societe/service-d-urgence-sociale-403274707.html

Smeyers, T. (red.), Op de barricade. Jeugdhulp tegen gezinsarmoede, LannooCampus, 2016.

Startblok Riekerhaven (2017). Geraadpleegd op 10 oktober 2017 via http://www.startblok.amsterdam/

Transitional Housing (2017). Geraadpleegd op 19 oktober 2017 via https://www.transitionalhousing.org/

TriviumLindenhof (2017). Geraadpleegd op 10 oktober 2017 via www.triviumlindenhof.nl

Vlaams actieplan wil thuisloosheid terugschroeven (2017). Geraadpleegd op 28 september 2017 via http://sociaal.net/analyse-xl/vlaams-actieplan-wil-thuisloosheid-terugschroeven/

Welkom bij het Jongerenloket (2017). Geraadpleegd op 8 november 2017 via https://www.rotterdam.nl/werken-leren/jongerenloket/

YMCA (2017). Geraadpleegd op 10 oktober 2017 via http://www.ymcalsw.org

caritas
Vlaanderen

met de steun van:

Vlaanderen
is zorg